

Ролята на обучението в развитието на личността

„...социалните инстинкти карат човека да изпитва удоволствие от обществото на своите събратя“ – Чарлс Дарвин

Увод

Особено важна е ролята на социализацията в обучението на всяка личност. Тя е свързана с осигуряването на пълноценен начин на живот, реализация и приобщаването му към обществото. Обучението на различни знания, умения и отношения помага на децата през различните етапи от живота им, първоначално от игра към учене, а след това към осъзната трудова дейност. Социализацията включва набор от познавателни, емоционални и социални умения. Те са основните двигатели на детето във включването му в социалната среда.

Ролята на обучението в развитието на личността е основен фактор, без обучението хората няма да могат да четат и пишат, да разбират правилно, да могат да комуникират адекватно. Обучението започва от най-ранна детска възраст, когато детето отива в детска градина /ясла. След като детето се е научило да се социализира в подобна на учебна среда идва следващият етап от неговото развитие, а именно началното и основното образование, където личността развива нови социални контакти, намира своята предпочитана среда и социална група, опознава себе си и се образова. В този етап на развитие, човекът обикновено установява в коя област е силата му, решава дали да учи езици, науки или да се занимава активно с изкуство. Периодът на висше образование, който настъпва след завършването на гимназия е особено интересен. Не всички ученици избират да кандидатстват и успешно да станат студенти, но тези от тях, които го правят променят своята среда, запознават се с академичната среда, научават се да виреят в нея, разширяват професионалните си познания, което ги води в ново равнище на социализация, благодарение на образованието. Работната етика, поведението в работна и колегиална среда, както и професионалното общуване, са умения, които са част от социализацията, без които нито един от нас не би могъл да просъществува, тъй като ни се налага да работим през по-голямата част от животите си. За да бъдем обаче удовлетворени от работата си, за да имаме голям набор от социални контакти и за да имаме социална

интелигентност, смятам че е важно да сме високо образование. Защо образованието е толкова важно за развитието на личността ще разгледам в долните редове.

Развитието на личността в предучилищна възраст

Личността на човека се развива веднага след раждането му, главна роля за нейното развитие имат, разбира се, на първо място родителите, но за крехката детска психика, на която бързо ще ѝ се наложи да се социализира в детската градина, а след това и в предучилищната, важен фактор са и преподавателите. Много от родителите изпращат своите деца на ясна именно с целта детето да създаде нови приятелства и социални контакти с други деца. Главна цел е то да се откъсне от семейното гнездо без плач и страх за мама и татко. Важна роля за развитието на едно дете има разнообразното общуване в тази неутрална среда, където то на първо място се среща с деца от срещуположният пол, учителките показват и учат детето на различни дидактични, подвижни и ролеви игри. Тази дейност спомага на детето в предучилищна възраст да придобие чувство за принадлежност. По този начин то за първи път става част от социална група, познава нейните членове и развива отношения с тях. Това изгражда чертите на характера на му, за които е известно, че се развиват главно до навършване на петата година. На детето са поставени граници от лидерите (учителите) на тази малка социална група и то се учи да ги спазва. Агенти на тази социализация до голяма част са учителите и тяхното влияние за бъдещето развитие на детето е изключително важно. Ролята на образованието в тази възрастова група е половото-ролевата социализация и интеграцията в малката социална група. Както казва А. Кръстева във „Фактори, влияещи върху процеса на социализация на малкия ученик“ – „*Постъпвайки в училище, децата откриват нова сфера на своя живот, на своите интереси и взаимоотношения с връстниците си. ...В процеса на учебната дейност между децата възникват определени отношения: ...у тях възниква интерес към мнението на другите, желанието да се ползват от тяхното разположение и да бъдат признати техните достойнства, стремят се да намерят своето място сред другите*“, а чрез това изказване, което аз подкрепям стигаме до втората част – основно и средно образование.

Личностно развитие в основното и средното образование

Моментът на стъпване в основното образование е тържествен момент за всички деца.

Макар вече да са социализирани в обществото, те преминават в една нова среда, в която

трябва да се интегрират ,намирайки нови познанства и приятелства със съучениците си, които развиват способностите им за комуникация и допринасят за тяхното умение за интеграция. Научават се да приемат мнението на другите и да следват авторитет (учителя). Научават обществени правила и норми. Важна част от основното образование е и културните мероприятия, като пример мога да дам училищните постановки, общи спортни занимания, училищни тържества, където те се научават на екипна работа и поемането на отговорност. Отговорността ,която приемат (например да научат танца, стиха, да нарисуват картина на определена тема, да се представят добре във футболният отбор) ги обогатява, като ги и социализира едновременно. Вече социализираното дете започва да проявява своя характер, докато общува с връстници и учители. Има, разбира се и деца ,които по-трудно се интегрират и свикват с тази среда, деца в такъв риск може да бъдат такива с различна етническа принадлежност или вероизповедание, като главна цел на преподавателя трябва да бъде интеграцията им в малката социална група и тяхното приобщаване. Приемам учителя като агент на социализацията на всички ученици особено в периода на 1-7 клас, които имат важна роля във формирането на ценностите, нормите и насоката към дадена област.

Както знаем в седми клас на децата обикновено им се налага да сменят училището, да се разделят със старите си съученици и да преминат ,отново в чисто нова, неутрална среда. Това е още едно ниво на социализация. Всеки един индивид трябва да премине в нова социална група с нови агенти и нови лидери. Факта, че този преход става наравно с настъпването на пубертета крие рискове от нарушена социализация, апатия , самоизолация и невъзможност на детето да се впише. Тогава ,ако не му бъде оказаната помощ и подкрепа от родители и учители, както казва Валентина Миленкова- това крие риск за отпадането от училище. Тя изследва именно това- какви са причините за отпадането на ученици? Според нея за да се стигне до отпадане има нарушена връзка *между „Затвореният кръг „отпадане от училище - изолация - изключеност“* ,както и семейните отношения. Едни от първите признаци на неуспешна социализация са изолацията, изключеността от другите деца или нежеланието за посещаването на учебното заведение.

Това доколко са социални децата през предучилищната и училищната възраст в днешното поколение често зависи и от това колко време прекарват пред екран. Ежедневното